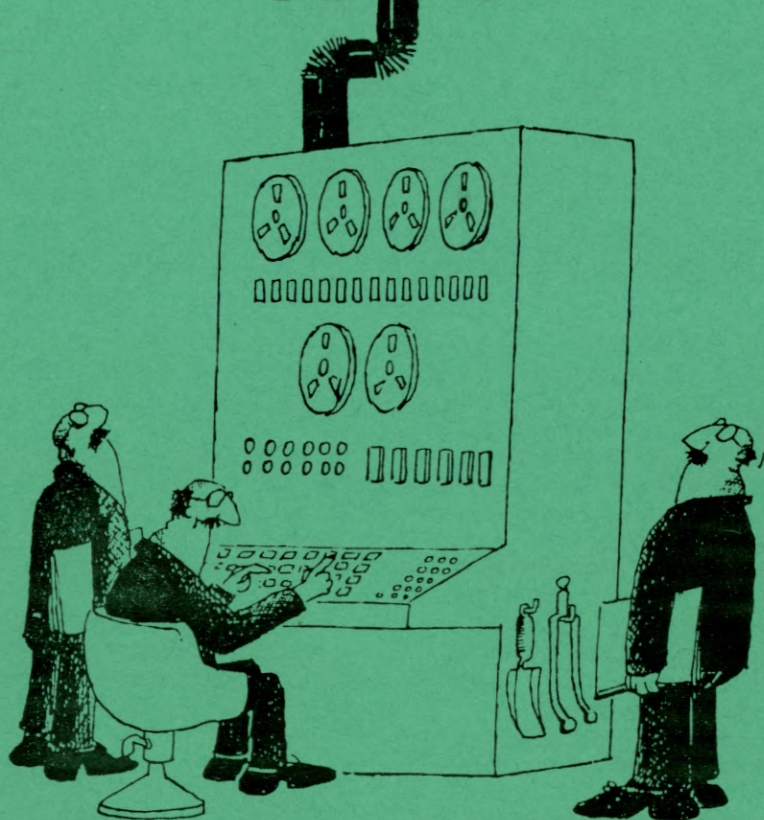

FFP APRIL/MAI 1986

OSLO- ANALYSE 1986

Innledning

TIL PARTIMEDLEMMENE I OSLO

Av REIDAR på (vegne av prosjektgruppa)

Os nedsatte i fjor høst ei "prosjektgruppe" for å drive fram arbeidet med klasseanalyse av byen.

I dette heftet presenterer Prosjektgruppa en del av sitt foreløbige materiale. Ett av flere hull i dette materialet, er at vi mangler stoff om bydelene. Dette får komme senere.

Prosjektarbeidet dreier seg ikke bare om å utvikle en klasseanalyse av byen. Vi kom raskt fram til at vi trenger en omfattende analyse av både klassemessige, økonomiske, politiske og kulturelle forhold. Vi kan like gjerne kalle det for en "Oslo-analyse".

UBESVARTE SPØRSMÅL

Partiet har i lang tid vært preget av store svakheter i arbeidet. Vi mener at noe av grunnlaget for disse svakhetene er at **partiet og avdelingene har manglet den grunnleggende analysen av forholdene de jobber under.**

- * Hva skjer med bransjen din ?
- * Hvorfor utvikler bydelen seg slik og slik ?
- * Hva skjer i offentlig sektor ?
- * Hvorfor er vi organisert som kommunister akkurat **her** ?
- * Hva er vår partiavdelings langsiktige oppgave ?

Dette er spørsmål svært mange ikke kan svare på. I stedet jobber vi etter sentrale planer som er spikret fast ti bestemte datoer (8.mars, 1.mai, valg) og kampanjer (KK). Det daglige arbeidet på job-

ben eller i bydelne blir **trade-unionistisk** og kampen for sosialismen henger i løse lufta.

Vi tror at dersom avdelingene skaffer seg en grundig analyse av forholdene i sitt eget organisasjonsområde, så vil det **bli lettere å legge egne planer.**

Kanskje greier dere til og med å lage god propaganda som forklarer hvorfor massene på deres sted trenger sosialismen ?

OMSTILLING AV OSLO

Vi hadde ikke holdt på lenge før vi oppdaget at det foregår en storstilt omstilling av Oslo:

- * Industrien er på vei ut.
- * Klassene i byen skifter fullstendig karakter.
- * Byen forandrer seg.

Visste du f.eks. at 25% av byens befolkning er over 60 år ? (Hvor gjør disse av seg, og hvilke forhold lever de under ?)

Sosialdemokratene er ikke i stand til å reise industriarbeiderne til kamp mot omstillinga. Dette gir partiet en historisk sjanse. Sosialdemokratenes maktgrunnlag var bl.a. organiseringa av de sosiale forholdene på store arbeidsplasser. Nå forsvinner disse, og sosialdemokratene blir handlingslammet.

Samtidig blir de faglige lederne i villrede om APs "frihetsideer" er det riktige svaret. Kan vi utvikle en politikk for dette ? Oppgaven stiller partiets medlemmer i industrien overfor en kjempemessig tak-tisk utfordring.

Et annet spørsmål er kvinnenes deltakelse i yrkeslivet. Service- og omsorgsarbeid er en svært viktig del av arbeiderklassen i byen. Har vi noen politikk for jentene i Hotell & Restaurant ?

Hva med offentlig sektor ? Hvordan skal vi gripe an privatiseringsten-

densene ? Hva betyr innføring av byregjering ?

Og hva med bydelsavdelingene: Hvordan utvikler kommunikasjonene seg hos dere ? Får dere "lokk" over bydelen, eller går dere en sakte forslumming i møte fordi det bare bor trygdede og arbeidsløse der ?

Hva er de materielle, de bakenforliggende økonomiske årsakene til det som nå foregår ?

Slike spørsmål er det dette prosjektet vi stille og finne svarene på.

HVA SKAL AVDELINGENE GJØRE ?

Arbeidsplasslaga i privat sektor har fått en del spørsmål. Svarene skal brukes til en bransjeanalyse. For lag i offentlig sektor og bydelsslaga finnes tilsvarende spørsmål. (Dersom dere ikke har fått dette: snakk med DS-kontakten.)

Vi tror ikke det er mulig for alle laga å gjøre unna dette analysearbeidet på kort tid. Vi ønsker derimot å få fram noen "mønsteranalyser" innen Distriktsmøtet. Til da, vil vi også prøve å få til en grovanalyse av byen.

I neste distriktsmøteperiode håper vi å kunne utvide dette arbeidet.

SEKRETARIAT

Til hjelp i arbeidet, vil det bli opprettet et sekretariat. På parti-kontoret vil vi forsøke å etablere et slags "bibliotek" der kameratene kan hente og levere fra seg opplysninger. Her vil dere også kunne formidle henvendelser til prosjektgruppa. Så langt kapasiteten rekker, stiller vi gjerne opp og holder innledninger.

TAKTISK GENERALPLAN / PARTIUTBYGGING

Analysen vil gi oss grunnlag for å kunne utvikle en **taktisk generalplan** for byen, sammen med en **partiutbyggingsplan**.

Dette har ikke vært mulig så lenge vi ikke har hatt noen sammenfattet analyse av forholdene i byen. Det hjelper svært lite om vi hver for oss har en god del kunnskaper i hodet om forholdet på vårt eget sted, så lenge dette ikke blir oppsummert og skrevet ned noen plass.

PRIORITERING

Nå lurer du kanskje på hvordan i all verden dette skal prioriteres i **din** avdeling.

Da er det for det første viktig å huske på at dette er en del av "Den Store Kapitalismediskusjonen" som strekker seg over store deler av planperioden.

For det andre må Distriktsmøtet diskutere hvor stor plass dette skal ha i Oslo-partiets arbeid, og det nye DS må sette av tid til dette på de nærmeste halvårsplanene.

Videre mener vi at selve utred-

ningsarbeidet kan fordeles i avdelinga utfra de lokale forholdene. Kanskje er det folk der som kan gjøre en del arbeid i jobb-sammenheng? Kanskje er det medlemmer som p.g.a. spesielle forhold nettopp egner seg til slikt arbeid?

Og som sagt må vi ta tida til hjelp. Det er ikke gjort i en håndvending å snu hele Oslo-partiets praksis.

Til hjelp i arbeidet håper vi også å få fram stoff fra enkeltavdelinger fortløpende, slik at vi får en kunnskapsspredning underveis.

NOEN PERSPEKTIVER

Partiets oppgave er å ligge **foran** utviklinga. Nå henger vi håpløst etter, og har vansker med å "ta oss inn igjen". De store samfunnsmessige endringene i byen har skjedd over lang tid uten at **vi** har oppdaget det. (I stedet har vi drevet med en brysom, men nødvendig, intern partikamp.)

Klarer vi nå å få en analyse av det som skjer i byen, kan vi også begynne å si noe om **framtida**. Da vil vi ha noen å fare med, noen å tilføre folk. Da vil vi bli et spennende parti for arbeidsfolk i byen.

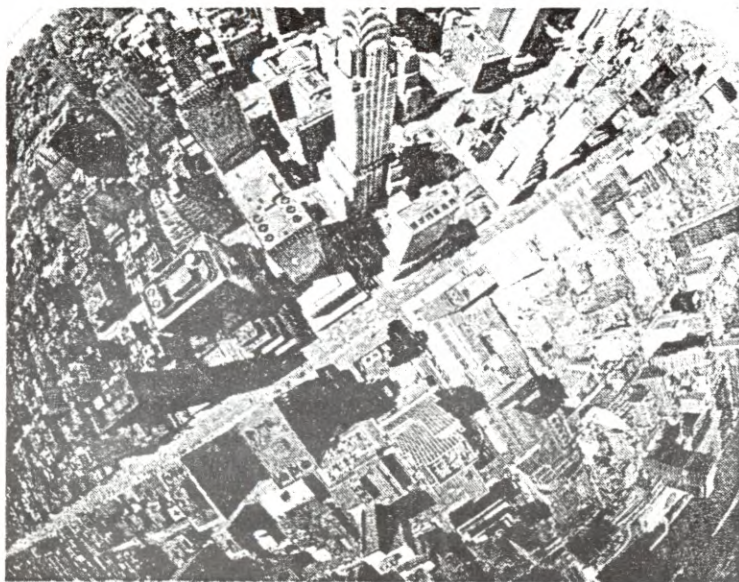
Et parti som har noe å fare med, vil nødvendigvis bli mer **utadvendt og pågående**. Et slikt parti vil rekruttere nye medlemmer og det vil ha lettere for å få solgt avisa si. Et slikt parti vil kunne utløse store kamper!

Vi mener at partiet nå er i startgropa til en ny giv. Vi håper dere blir med på ferden.

GOD LESING - OG LYKKE TIL MED ARBEIDET !

KLASSER OG KLASSEUTVIKLING I OSLO

Av LANDO C

Marx hevda i sin tid at den kapitalistiske epoken er kjennetegna ved at den har forenkla klassemotsetningene: "Hele samfunnet spalter seg mer og mer i to fiendtlige leirer, i to store fiendtlige klasser som står direkte mot hverandre: Borgerskapet og proletariatet."

Det er mulig at det så sånn ut da. Men utviklinga av kapitalismen har ikke bekrefta denne oppfatninga. I hvert fall er det ikke sånn her nå. Arbeidet med klasseanalyse av Oslo så langt viser at arbeiderklassen i byen minker, til fordel for et oppsvulmende funksjonærsmåborgerskap, mellom arbeiderklassen og småborgerskapet.

Denne artikkelen tar for seg:

- * Hva er en klasse?
- * Hva slags klasser fins i Oslo?
- * Hvordan er klasseutviklinga i byen?
- * Klasseutvikling og kvinnfolk.
- * Hva er kjerneproletariatet i Oslo?

HVA ER EN KLASSE?

Marxistisk teori har ganske dårlig om beina her. Marx etterlot seg ingen klar oppfatning av hva en klasse er. Lenin har gitt en definisjon av klasse, nærmest som en slengbemerkning i en helt annen sammenheng. Til gjengjeld er den godt egna til å skille virkelige samfunnsklasser under våre forhold:

"Klasser er store grupper av folk som skiller seg fra hverandre gjennom den plasseringa de har i et historisk fastlagt system for samfunnsmessig produksjon. De skiller seg gjennom forholdet sitt til produksjonsmidlene (som i de fleste tilfellene er fastlagt eller formulert i lovene), gjennom den rollen de har i den samfunnsmessige organiseringa av arbeidet, og følgelig gjennom hvor stor del av den samfunnsmessige rikdommen de rår over og hvilken måte de skaffer seg denne delen på." (Lenin)

Ellers vil jeg legge til:

* Klasser er grupper av folk som faktisk fins i virkeligheta. Klassesedelinga er ei faktisk deling som fins i det virkelige samfunnet. Klassesedelinga er ikke et skjema vi bruker til å dele inn folk med. Klasser er ikke båser, der det er om å gjøre å jage alle samfunnsmedlemmer inn i rett bås. Klassesedelinga omfatter derfor ikke nødvendigvis alle samfunnsmedlemmer. Det er ikke nødvendigvis sånn at alle tilhører en eller annen bestemt klasse. Og dt er godt mulig å ha en fot i flere klasser.

* Klasser er ikke grupper av folk som skiller seg fra hverandre etter den plasseringa de har i produksjonen. De skiller seg alt etter plassering i et "system for samfunns-

messig produksjon" (Lenin).

En langtidsledig arbeider har ikke noen plass i produksjonen. Han er utafor produksjonen. Men han tilhører likevel "klassen til de som står i produksjonen." En behøver ikke å være bedrifts- eller aksjeeier eller bedriftsleder for å tilhøre borgerskapet. En god del av samfunnstoppene er ikke noen av delene. Men de tilhører likevel "klassen til kapitaleierne og bedriftslederne."

* Viss klasser er noe som fins i det virkelige samfunnet, må det være mulig at det oppstår en felles klassebevissthet mellom forskjellige folk som tilhører samme klasse. Virkelige klasser må være mer eller mindre tilbøyelige til å innta felles holdninger og opptre eller handle på samme måte, i hvert fall i forhold til andre klasser. (Og de vil være tilbøyelig til å splitte seg opp i fraksjoner som slåss innbyrdes.) Men klasser kan ikke vær grupper av folk der felles klassebevissthet, felles holdninger eller handling ikke er mulig.

VILKE KLASSE MÅ VI REGNE MED?

Holdninga til partiet er at det fins tre klasser i Norge: Borgerskapet, småborgerskapet og arbeiderklassen. Med det utgangspunktet som er tatt her, kommer undertegna til at det i virkeligheten må finnes flere enn tre klasser.

Borgerskapet må være (minst) to klasser:

* Monopolborgerskapet er en egen klasse. Det skiller seg fra borgerskapet ellers ved at

- det er klassen til dem som eier eller disponerer over monopolkapital. (Forholdet til produksjonsmidlene).

Fra Olaus Magnus' Norgeshistorie: «Hvordan man brenner opp voldsomme fogders borger.» Bøndene bringer med seg risknipper som skal antennes.

- det er den klassen som har statsmakta. (Rollen i den samfunnsmessige organiseringa av arbeidet).

- det rår over hoveddelen av "den samfunnsmessige rikdommen".

Ahmed, pakistansk kjøpmann som har slått seg opp og driver tre dagligvareforretninger forskjellige steder i byen, tilhører ikke samme samfunnsklasse som Kåre Willoch.

Småborgerskapet må være (minst) to klasser:

* Funksjonærsmåborgerskapet er en egen klasse. Det skiller seg fra arbeiderklassen ved at det inntar en mellomstilling i samfunnet, og - for størsteparten av det - ved høyere utdanning og intellektuelt arbeid. Men det skiller seg også fra det tradisjonelle småborgerskapet av sjølstendige næringsdrivende ved at

- det er sammensatt av lønnstakere,

ansatte (dvs. ved måten de skaffer seg sin del av "den samfunnsmessige rikdommen" på).

Harry, finsk murer, driver selvstendig, har Kaukko og Pekka i arbeid, tilhører ikke samme samfunnsklasse som en konsulent i staten, universitetslektor eller politifullmektig.

* De intellektuelle er ikke en egen klasse, men deler seg på flere (alle) borgerlige og småborgerlige klasser. Det store flertallet tilhører funksjonærsmåborgerskapet. Monopolborgerskapet blir mer og mer dominert av intellektuelle. Det fins intellektuelle sjikt i det tradisjonelle småborgerskapet.

En klasseanalyse av Oslo må etter dette forsøksvis dreie seg om (minst) disse klassene:

* Monopolborgerskapet

* Det "ikke-monopolistiske" borger-

skapet (Klassen til de mellomstore og småkapitalistene?)

- * Det tradisjonelle småborgerskapet
- * Funksjonærsmåborgerskapet
- * Arbeiderklassen

KLASSEUTVIKLINGA I BYEN.

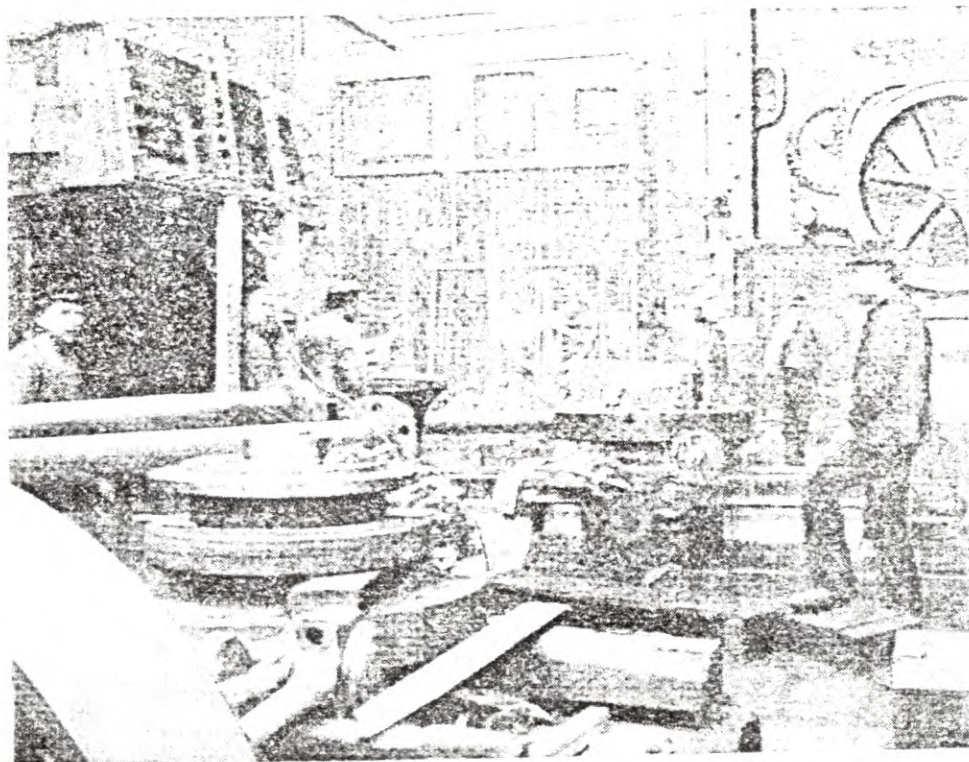
Fra 1960 til 1980 er næringsstrukturen i byen snudd på hodet. I hele perioden har omkring en femtedel av alle yrkesaktive jobba i varehandelen. I 1960 jobba omkring halvparten i industri, bygg og anlegg, transport og samferdsel, mens en tredjedel jobba i tjenesteyting, offentlig administrasjon, bank og forsikring. I 1980 var dette forholdet omvendt.

- * Arbeiderklassen i Oslo minker.
Arbeiderklassen i Oslo har gått

tilbake i størrelse siden 1970. Det gjelder både i absolutte tall og i andel av den yrkesaktive befolkninga i byen. Det går fram av den følgende beregninga av størrelse og sammensetting av arbeiderklassen for 1970 og 1980: (Se tabell 1, bak.)

Etter dette har den yrkesaktive arbeiderklassen i byen minskt med 17 000 folk på ti år. I andel av alle den yrkesaktive befolkninga er det en nedgang fra 62 til 55 prosent.

Hoveddelen av nedgangen gjelder arbeiderne i industri, bygg og anlegg og transport. Dessuten har tallet på kontorfunksjonærer gått ned. Dette skyldes nesten helt sikkert også tilbakegangen for industrien: Industrifunksjonærene er blitt færre.

Dampmaskin under bygging ved Akers Mek. verksted i 1890-årene.

Denne oppstillingen viser at tilbakegangen for industriarbeiderne blir mer enn oppveid av ei øking av arbeiderklassen i handel og kontor og tjenesteyting. Det kan godt være sånn på landsbasis. Men i Oslo er det ikke sånn.

Viss vi slår sammen industri-, bygg- og anleggs- og transportarbeiderne på den ene sida, og på den andre sida tar butikk- og kontorfunksjonærene og arbeidere og funksjonærer i tjenesteyting, ser det slik ut: (*Se tabell 2, bak.*)

Her ser vi at økinga av arbeiderklassen i tjenesteyting (og som i hovedsak er ei øking av "sjukehusproletariatet") nesten oppveier tilbakegangen for kontorfunksjonærene, men bare nesten.

* Denne utviklinga har fortsatt på 80-tallet.

Nedgangen i arbeiderklassen i byen "drives" av tilbakegangen for industrien. Fra 1972 til 1983 ble en tredjedel av de sysselsatte i Oslo-industrien (arbeidere og funksjonærer) vekk.

Så langt har tilbakegangen fortsatt på samme måte på 80-tallet. Nyland er vekk. Støperiene er vekk. Schous er vekk. Mange bedrifter er kraftig slanka. I 1981 (2.halvår) jobba over 47 000 folk i Osloindustrien. I 1985 (1.halvår) under 42 000.

* De intellektuelle skikta eser kraftig opp.

Et anslag som helt sikkert er for lavt: Antallet intellektuelle økte fra omkring 25 000 i 1979 til omkring 40 000 i 1980. Dette gjelder ansatte intellektuelle. Og særlig gjelder det lærerne, sosialarbeid-

erne, de øvre og mellomskiktene i stats- og kommuneadministrasjonen og den tekniske intelligensiaen.

Storparten av økinga har skjedd innafør funksjonærsråborgerskapet. Men også i monopolborgerskapet, på toppen i stat og kommune.

Funksjonærsråborgerskapet har vokst kraftig på 70-tallet,

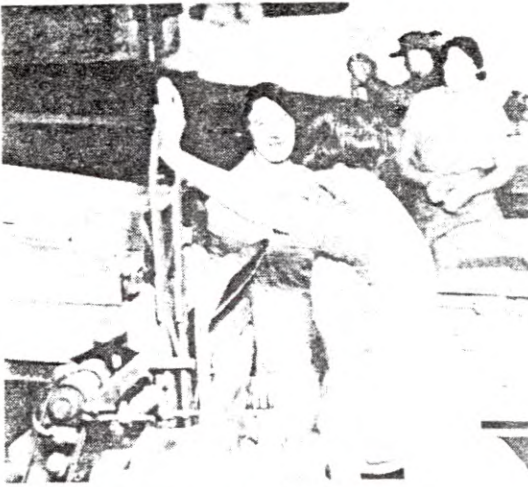
omtrent i samme forhold som arbeiderklassen har minka. Og praktisk talt hele økinga i funksjonærsråborgerskapet er ei øking i de intellektuelle skikta.

Funksjonærsråborgerskapet har blitt en svar klasse, som nå antakelig omfatter innpå 100 000 av alle yrkesaktive i byen. Og det er en klasse som vokser. Arbeiderklassen er fortsatt den største klassen i byen. Men hvor lenge er den det? Blir funksjonærsråborgerskapet den største klassen i Oslo i framtida? Når?

Funksjonærsråborgerskapet er en klasse som deler seg sterkt. På den ene sida inneholder det skikt som ligger nært opp til borgerskapet (eller de borgerlige klassene). På den andre sida omfatter det store skikt som står svært nær arbeiderklassen, identifiserer seg med arbeiderklassen og delvis også oppfatter seg som en del av arbeiderklassen. Får dette noe å si for klasseinnrettinga til Oslo-partiet?

KVINNFOLKA KOMMER

Men egentlig "kom" kvinnfolka for lenge sida. Det er sagt at det har skjedd en eksplosjon i yrkesdeltakelsen til kvinnfolka på 70-tallet, og at dette har skjedd på "bånn" i arbeiderklassen. I Oslo skjedde denne eksplosjonen på 60-tallet.

*Christiania Spigerverk i 1930-åra:
Kvinner på spikerpakkeriet*

Størrelsen på den kvinnelige befolkninga i yrkesaktiv alder var omtrent den samme i 1960 og 1970, omkring 180 000. Men forholdet mellom yrkesaktive og ikke-yrkesaktive var svært forskjellig.
(Se tabell 3, bak.)

Som vi ser ble forholdet snudd opp ned. Antallet yrkesaktive kvinner har her økt med over 30 prosent. Og den økinga skjedde i hovedsak på "bånn" i arbeiderklassen, i de lavest lønna skikta innafor handel og kontor og tjenesteyting.

Dette skjedde riktignok i en periode da den yrkesaktive befolkninga i byen som helhet økte. Fra 1970 til 1980 økte også yrkesaktiviteten til kvinnfolka med omkring 10 %. Dette samtidig som den yrkesaktive befolkninga i byen som helhet ikke økte. Vi ser også at gruppa ikke yrkesaktive blant kvinnfolka var nesten halvert i 1980 sammenlikna med 1960.
(Se tabell 4, bak.)

Denne økinga skjedde ikke innafor arbeiderklassen. Hele denne økinga skjedde i mellomskikta og på toppen

i samfunnet. Antallet kvinnfolka i intellektuelt arbeid ble nesten dobla på 70-tallet. Og antallet kvinnfolka i de høye skikta i stats- og kommuneadministrasjon ble mangedobla. Det ble ikke flere kvinnelige arbeidere og lavere funksjonærer på 70-tallet.

Kvinnfolka er flertallet av arbeiderklassen i byen. Alt i 1970 var kvinnfolka "halve arbeiderklassen". Når de nå er flertallet kommer det altså ikke av at "den kvinnelige arbeiderklassen" har økt etter det. Det kommer av at "den mannlige arbeiderklassen" har skrumpa.

Sammensetninga av kvinnelige yrkesaktive er "mer proletær" enn for menn (med omkring 10%). Blant yrkesaktive menn er arbeiderne og lavere funksjonærer i klart mindretall. Blant kvinnfolka i klart flertall. Samtidig har utviklinga sida 1970 vært at sammensetninga av de yrkesaktive kvinnfolka er blitt klart mindre proletær - som for menn.

Den kvinnelige andelen av arbeiderne i industri, bygg og anlegg har i hele perioden far 1960 ligget rundt 15-16%. Men i andel av alle yrkesaktive kvinnfolka har denne gruppa gått kraftig tilbake, fra omkring 14% i 1960 til 4% i 1980.

Viss vi derimot ser på arbeiderklassen i byen, industri-, bygg- og anleggs- og transportarbeiderne unntatt, utgjorde kvinnfolka i 1980 80%. Deltidsarbeid er riktignok dobbelt så vanlig blant kvinnfolka som blant mennfolka. Men uansett utgjorde altså kvinnfolka fire femtedeler av alle arbeidere og lavere funksjonærer i butikk, på kontor, i privat og offentlig tjenesteyting.

Den som har noe han skulle ha

part til jern og metallbedrifter-
klassen i Oslo, som er flertallet
av arbeiderklassen i byen, må altså
na klart for seg at han henvender
seg til kvinnfolk. Får dette noe å
si for Oslo-partiets innretting?

HVA ER KJERNEPROLETARIATET I BYEN?

Opp gjennom åra har vi lagt for-
skjellig mening i dette begrepet:
Industriarbeiderne, eller arbeider-
ne i storindustrien, eller arbeid-
erne i storindustrien og på andre
store arbeidsplasser, eller arbeid-
dere og funksjonærer på store ar-
beidsplasser i det hele tatt, har
vært tillagt en sånn rolle.

Mest vanlig har antakelig vært å
snakke om kjerneproletariatet som
arbeiderne i industri, bygg og
anlegg og transport.

Det hevdes at dette kjerneprole-
tariatet har utspilt si rolle som
den faktisk ledende krafta i arbeid-
erklassen. Og fra en del av
kvinnfolka i partiet hevdes det at

den kvinnelige arbeiderklassen har
overtatt denne rollen.

Så hva er kjerneproletariatet i
byen?

Først et forsøk på definisjon:

Kjerneproletariatet er den delen av
arbeiderklassen som er

- mest konsentrert og best organi-
sert, og
- står klarest i motsetningsforhold
til borgerskapet og har sterkest
klassebevissthet.

Stilling i produksjonen tillegges
ikke noen avgjørende rolle her.

Etter dette er det fortsatt sånn
at arbeiderne i storindustrien og i
de store entreprenør- og tran-
sportbedriftene skiller seg ut, som
den mest bevisste og best organi-
serte del av arbeiderklassen i
byen. dette er fortsatt kjernepro-
letariatet i Oslo. (Dette sjøl om
det store flertallet her ikke er

De eldste jern og metallbedriftene i Christiania.

	Grunnlagt
Sandakerbakken Metallstøperi	1833
Akers Mekaniske verksted	1842
O. Jacobsons Maskinverksted	1845
Myrens Verksted	1848
Christiania Spigerverk	1853
Kværner Brug	1853
Nylands Verksted	1856
Christiania Maskinverksted	1866
(Isachssøns verksted) 1851. nedlagt 1895/96	
Vulkan (støperi)	1872
Frognerkilens Fabrik	1873
Christiania Hesteskosømfabrikk	1879
Elektrisk Bureau	1882

kvinnfolk. Og sjøl om bruk av hjelm er vanlig her). (En del av industri- og transportarbeiderne må også etter dette regnes til de mer perifere delene av arbeiderklassen.)

Men det holder også på å danne seg et "nyt" kjerneproletariat i byen. Det oppstår i den "nye arbeiderklassen" (som verken er ny eller noen egen klasse), dvs. blant arbeiderne og funksjonærene i tjenesteyting, kontor- og butikkfunksjonærene ellers.

Det hestår ikke av "kvinnfolka i arbeiderklassen". En (liten) del av kvinnfolka i arbeiderklassen tilhører også det tradisjonelle kjerneproletariatet. Men det består for en stor del av arbeidere og funksjonærer på de store kvinnelæringsplassene utafor industrien.

Dette er et "nytt" kjerneproletariat under utvikling, i den forstand at det oppstår i en annen del av arbeiderklassen, i ei anna tid og under andre forhold enn, og uavhengig av det tradisjonelle kjerneproletariatet.

At det oppstår, henger sammen med endringene i innflyttingen til byen. Det henger sammen med eksplosjonen i yrkesdeltakinga til kvinnfolka. Og det henger sammen med kampen mot kvinneundertrykking og kvinnefrigjøringa i samfunnet.

Det tradisjonelle kjerneproletariatet, som før var den fullstendig dominerende delen av arbeiderklassen i byen, både i størrelse og innflytelse, er kraftig desimert, men har fortsatt stor innflytelse. Dette kan forandre seg. Og dette kjerneproletariatet kan bli så lite at det aleine fører til at det får drastisk mindre innflytelse. Men vi må ikke forveksle det at dette er mulig med at dette er noe som faktisk har skjedd.

A lukke øya for det "nye" kjerneproletariatet ville ikke være særlig lurere. Å finne ut hvor dette oppstår og hvordan det ser ut er et svært viktig spørsmål for ei klasseanalyse av byen. Og når får framveksten av dette "nye" kjerneproletariatet noe å si for Oslo-partiets innretting?

Demonstrasjon ved regjeringsbygningen under lockouten 1931

	1970	1980
Arbeidere i jord og skogbruk	820	860
Industri-, gruve- og oljearbeidere	34 180	25 100
Bygg- og anleggsarbeidere	10 770	8 080
Transport, late- losse og lagerarbeidere	18 500	14 060
Butikkfunksjonærer	14 690	14 260
Kontorfunksjonærer	37 570	32 290
Arbeidere og funksjonærer i offentlig og privat tjenesteyting	35 800	40 670
I alt	152 330	135 320

Tabell 2. Arbeidere i og utenfor industrien i Oslo. 1970 og 1980.

	1970	1980
Arbeidere i industri, bygg & anlegg, transport	63 450	47 240
Butikk- og kontorfunksjonærer, arbeidere og funksjonærer i tjenesteyting	88 060	87 220

Tabell 3. Kvinnens yrkesaktivitet i Oslo. 1960 og 1970.

	1960	1970
Yrkesaktive	78 300	102 800
Ikke yrkesaktive	102 200	79 300

Tabell 4. Kvinnens yrkesaktivitet i Oslo. 1970 og 1980.

	1970	1980
Yrkesaktive	102 800	112 900
Ikke yrkesaktive	79 300	52 500

10-PUNKTSPROGRAM FOR ARBEIDET MED EI KLASSEANALYSE AV OSLO

Av LANDO C.

Vi har grov oversikt over klassene i Oslo og over en del hovedtrekk ved utviklinga til klassene. I hvertfall har vi ei oppfatning om dette. Vi jobber med sikte på å kunne legge fram ei grov analyse av klassene i byen til Distriktsmøtet i Oslo-partiet.

Analysa blir forsøkt gjennomført for de forskjellige klassene, og for ulike sjikt innafor klassene (industri- og bankfunksjonærene, sjukehuspersonalet, hotell & restaurant-arbeiderne, industriarbeiderne osv.).

Analysa gjennomføres over denne lesten:

1. AVGRENSING - STØRRELSE

Hvem tilhører de forskjellige klassene/sjikta? Hvor store er de?

2. KONSENTRASJON

Jobber folk i dette sjiktet samla på store arbeidsplasser, på små plasser, eller spredt rundt på mange plasser?

Et eksempel: 1/3 av jern & metall-arbeiderne jobber i fem stor bedrifter. 50% jobber i tretten bedrifter. 60% jobber i de 20 største bedriftene med 100 eller flere ansatte. 40% jobber i 192 bedrifter med under 100 ansatte.

Hvilke av disse arbeidsplassene er viktigst?

3. ORGANISERING

Hvordan er organisasjonsprosenten eller organisasjonsgraden i dette sjiktet? Hva er de viktigste faglige organisasjonene eller yrkes-

organisasjonene? Hvem organiserer de, og hvor mange yrkesaktive medlemmer har de?

4. KLASSEBEVISSTHET

Hvordan er klassebevisstheten?

5. POLITISK ORIENTERING

Hvilke partier dominerer (Hvilke partier stemmer folk på?)? Hva slags politiske strømninger er vanlige? Hvem dominerer i fagforeningene/ eller yrkesorganisasjonene?

6. TRADISJONER - KAMPERFARING

Hva slags klassekamptradisjoner fins? Hvilke falgede og politiske aksjoner/kamper har de nålevende medlemmene av dette sjiktet vært engasjert i?

7. LØNNS- OG ARBEIDSFORHOLD

Hva tjener folk i dette sjiktet?

Arbeidsforhold til 1930

Arbeider? Hvilke? Hvor store?

B. KJØNNSSAMMENSETNING

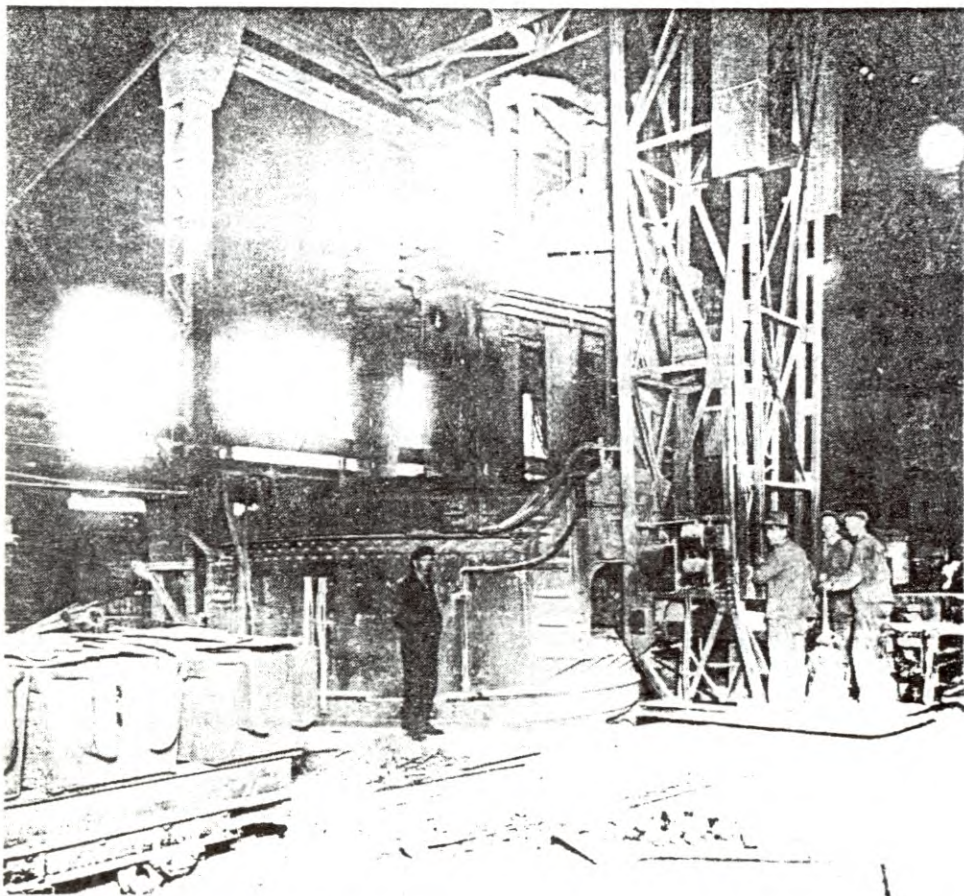
Hvordan er kjønnssammensetninga?
Hvordan fordeler forskjellige jobber/deltidsarbeid seg på mann-folk/kvinnfolk?

9. NASJONALE MINORITETER

Fins det nasjonale minoritetsgrup-

10. FRAMTIDSUTSIKTER

Hva vil framtidsutviklinga framover få å si for utviklinga til dette sjiktet? Vil det bli berørt av omstillinga i kapitalismen? Av den teknologiske revolusjonen? Hvordan?

Spigerverket i 30-ara: Arbeiderne betjener en stalovn.

TESER OM ARBEIDERKLASSEN I OSLO

Av REIDAR

Det følgende er et sammendrag av en lengere innledning om utviklinga av arbeiderklassen i byen, med hovedvekt på privat sektor. Innledninga er en foreløpig analyse av den omstillinga som foregår i Oslo.

GENERELT

De siste 15 åra har vi hatt en dramatisk endring av klassestrukturen i byen. Tallmessig ble det tradisjonelle kjerneproletariatet redusert med 1/3 mellom 1970 og 1980. Nedgangen har fortsatt på 80-tallet og vil fortsette videre framover. Ingen må la seg lure av en midlertidig oppgang i 85/86.

La oss se på situasjonen og tendensene i de enkelte bransjene.

JERN & METALL

I 1985 er antall arbeidere innenfor jern&met-bedriftene i Oslo redusert til 11.000. Verktøidsindustrien er på vei ut (tenk på Jøtul, Nyland).

* Vi kan regne med sammenslåing EB/Standard med det resultat at ytterligere 100-talls arbeidsplasser raseres.

* Spigerverket kan ryke. Det eies av Elkem som også har gått inn i Norsk Jernverk.

* Slanking av NEBB starter nå.

Selv om elektronikkindustrien går for fulle mugger, og vi har fått en

oppblomstring innenfor f.eks. bilmekanikerfaget, er **hovedtendensen** klar: **JERN & METALL ER PÅ VEI NED**. Den kvantitative nedgangen vil snart gjøre at sektoren vil få mindre politisk (kvalitativ) betydning.

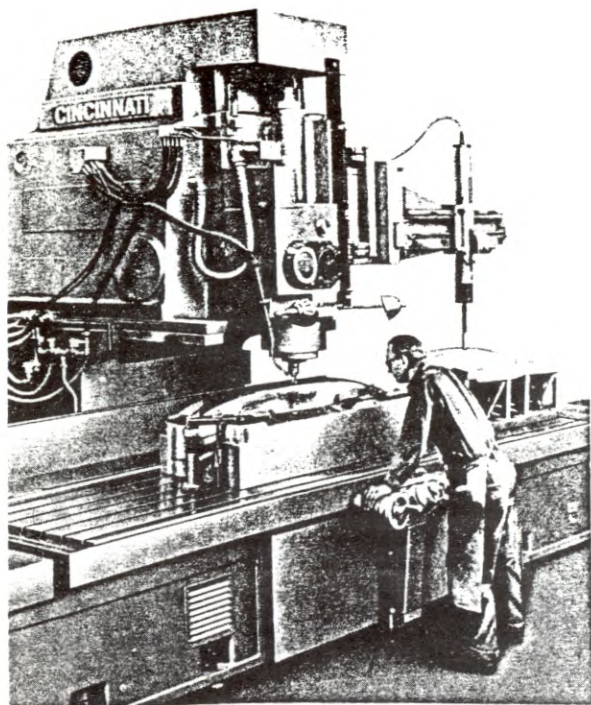
KJEMISK

2/3 av de ansatte i kjemisk industri er funksjonærer. Antall arbeidere er redusert fra 2000 til 600 på 10 år. Eneste store bedrift som gjenstår er DeNoFa-Lilleborg. Denne er til gjengjeld en del av Borregaard, som alle venter skal bli slaktet.

Legemiddelproduksjonen ved de farmasøytiske bedriftene **A.L.** og **Nyco** kan bli rasjonalisert ytterligere og eventuelt flyttes utenlands.

NÆRINGSMIDDELINDUSTRIEN

Har fått økt strategisk betydning pga. store profitter de seineste årene. Utgjør i dag ca. 6000 arbeidsplasser. Vi kan forvente sterk sanering av antall kjøttindustribe-

Jern & Metall er på vei ned.

Sektoren vil få mindre politisk betydning.

drifter, nedleggelse av produksjonen ved **Bergene**, sterk rasjonalisering på **Freia**, sanering av flere bakerier, på sikt nedleggelse av **Frydenlund Bryggeri** osv.

GRAFISK

er en vekstbransje pga. at vi går inn i mediasamfunnet. Bransjen satser sterkt på nye media, bruk av EDB osv. Det er fare for de **mel-lomstore** bedriftene. De store overlever nok, sammen med de minste som greier å finne fram til profitable nisjer.

Grafisk utgjør 5500 folk.

BYGG & ANLEGG

vil det fortsatt være stort behov for pga. omstillinga. (Omstillinga krever ny-bygg.) Fortsatt oljekrise vil muligens påvirke bransjen negativt.

Den teknologiske utviklinga har

kommet kort i bygningsbransjen. Likevel har det skjedd dramatiske konsentrasjoner (fusjoner/oppkjøp) på eiersiden. Dette fører til rasjonalisering av administrasjoner osv.

TRANSPORT

utvikler seg i retning av noen få monopoler (f.eks. Linjegods) og en rekke enmannsfirmaer (leiekjøring). Dette er kajske i en sektor som vil holde seg lenge pga. behovet for å transportere varer. (Selv om man helautomatiserer en produksjonsbedrift, trengs det transportarbeidere til å få varene ut i butikkene.)

HOTELL & RESTAURANT

Her er det økende sysselsetting. Henger både sammen med cafe-kulturen og at Oslo utvikler seg til en konferanse/kongressby.

Hotellbransjen står i fare for å bli rammet av overkapasitet. Den er videre arbeidsintensiv. Lønningene er den største utgiftskilden. Herav kommer forsøk på å holde lønnsnivået nede.

Dette støter på to tendenser:

1. Økt bevissthet blandt kvinner som ikke lenger vil finne seg i underbetaling.
2. Høyere fagforeningsbevissthet blandt de ansatte bla. utifra en bredere rekruttering til bransjen.

Dette peker på muligheten for at det vil utvikle seg harde lønnskamper i denne sektoren.

VAREHANDEL

Også her er det press på lønnsnivået. F.eks. **OBS** på Løren ansetter bare folk på deltid. Her vil vi også få kvinneopprøret inn.

Antall butikker er kraftig redusert de siste 10 åra. Det er de mellomstore som ryker. De store supermarkedene ligger i neste omgang godt an til å innføre data i stor stil. Da kommer nedgangen i sysselsettinga for fullt. (I USA finnes det allerede hel-automatiserte butikker.) Legg forøvrig

merke til at det plasseres nye kjøpesentra på store tomter i utkanten av byen. Kommunikasjonsmulighet og ikke befolkningsgrunnlag ser ut til å være kriteriet for plassering av bygget.

BANK & FORSIKRING / POSTVESEN

Her kommer ny teknologi til å rase en mengde kontorjobber.

KONKLUSJON:

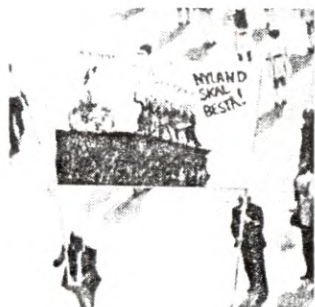
* Det går i retning av at tradisjonelle industriarbeidsplasser forsvinner. Her tar automatikken over.

* Hotell & restaurant får økt strategisk betydning, mens varehandelen ligger an til ytterligere rasjonalisering.

* Fortsatt trenges det sjauere i bygg og anlegg og transport. Forøvrig vil den tradisjonelle mannlige industriarbeiderklassen gå over til å bli data-operatører.

* Kontorjobber i bank, forsikring og postvesen er på vei ut. Blir arbeid i helse & sosialsektoren den **eneste** muligheten for kvinner uten omfattende utdanning til å få jobb ?

De tradisjonelle industriarbeidsplassene forsvinner.

FORSLAG TIL MÅLSETTINGER FOR UTBYGGING AV OSLO-PARTIET

Av OLAV TI

For første gang har Oslo-partiet satt seg fore å lage en utbyggingsplan for Oslo. Alt for lenge har det vært sånn at vi har oppretta lag der hvor folk har tatt seg jobb eller finni det for godt å bosette seg.

Noen klasser og grupper er viktigere enn andre, og det er jo ikke sånn at vi har ubegrensa med krefter heller.

For å lage en sånn plan, må vi bli enige om hvilke klasser og grupper som er viktige. Her er fårt forslag til hovedmålsettinger for en sånn plan:

I. KJÆRNEPROLETARIATET

Vi må fortsatt prioritere det tradisjonelle kjærneproletariatet. Videre er det viktig å bygge ut partiet i de nye delene av arbeiderklassen, spesielt på store kvinnearbeidsplasser.

Med "det tradisjonelle kjerneproletariatet" mener vi de største arbeidsplassene innafor:

- * Jern & Metall
- * Bygg & Anlegg
- * Næring & Nyttelse
- * Transport (bl.a. NSB/Sporveien)
- * Kjemisk (og plastindustri)
- * Grafisk

Med "store kvinnearbeidsplasser" mener vi de største innafor:

- * Stat & Kommune (innkl. sykehus, Televerk, Post)
- * Handel & Kontor
- * Hotell & Restaurant.

II. FUNKSJONER-SMÅBORGERSKAPET

Dette er en voksende klasse, både i antall og betydning. Der er viktig for partiet å bygge seg ut i disse sjikta:

- * Lærere/førskolelærere
- * Sykepleiere
- * Mediafolk
- * Kunstnere/kulturarbeidere
- * Sosialarbeidere
- * Vitenskapsfolk
- * Høyere funksjonærer i statlige etater (mellomsjikt).

Ellers:

- * Arbeidsledere
- * Kontorfunksjonærer.

III. BYDELENE

- * Indre by
- * De proletære drabantbyene (Groruddalen, Østensjø-området)
- * De nye boligområdene (Holmlia, Ellingsrud, Hovseter, Bogstad)

IV. ANDRE NASJONALITETER

Prioritere:

- * Samene
- * Pakistanerne

Andre viktige:

- * Latin-amerikanerne
- * Eritreerne
- * Fillipinerne

Dette utifra en vurdering av

størrelse/organisering/politisk viktighet.

V. VIKTIGE FAGFORENINGER

Prioritere fagforeninger som er viktige i den **politiske kampen i byen**, for **maktkampen i LO**, og for **partiets innflytelse** i arbeiderklassen og funksjonær-småborgerskapet.

VI. VIKTIGE BEDRIFTER/BRANSJER I FORHOLD TIL KRIG/REVOLUSJON

VII. VIKTIGE BEDRIFTER/BRANSJER I FORHOLD TIL OMSTILLINGSPROSESSEN

Her tenker vi på steder hvor vi kan forutse nedleggingskamper og steder det vil være viktig å ha innflytelse etter en "omstillingsprosess".

Hvilke jobber blir igjen til kvinnene når data-teknologi, fiberoptikk og integrerte systemer kommer for fullt ?

FORSLAG TIL VEDTAK PÅ DISTRIKTMØTET OM ARBEIDET MED OSLO-ANALYSEN

Av REIDAR

1.

Oslo-partiet har i lang tid manglet en sammenfattende analyse av de økonomiske og politiske forholdene i byen.

2.

For å kunne spille en ledende rolle i klassekampen, er det nødvendig at AKP(m-l) har en korrekt analyse av den omstillingsprosessen som foregår, og at vi forstår årsakene til denne. Samtidig må partiet utvikle en allsidig klasseanalyse og kjenne de forskjellige klassenes liv og tenkemåte.

3.

Partiet deltar idag i dagskampen på mange og ulike felter, med stor og oppofrende innsats. AKP(m-l) er videre det eneste partiet som kjemper for et sosialistisk samfunn.

Men dagskampen preges ofte av trade-unionisme og perspektivløshet. Kampen for sosialismen blir derfor ofte høytravende og teoretisk uten forbindelse med de "nære ting".

En vitenskapelig analyse av de klassemessige, økonomiske, politiske og kulturelle forholdene i byen vil gi oss grunnlaget for å løse denne motsigelsen, å knytte dagskampen sammen med de revolusjonære perspektivene. Analysen vil vise at ingen av de grunnleggende motsigelsene i Oslo kan løses uten en sosialistisk revolusjon.

4.

"Oslo-anaalysen" vil gi oss grunnlag for:

- * å utvikle en generaltaktikk for byen, dvs. en allsidig politisk plan for hvordan partiet skal forholde seg til de ulike klassene, partiene og kreftene som deltar i klassekampen i byen;

- * foreta riktigere prioriteringer og lage en riktigere planer for arbeidet til Oslo-partiet, samtidig som SKs strategiske planer kan fylles med et konkret innhold, tillempa de særegne forholdene i Oslo;

- * definere partiavdelingenes rolle i klassekampen i Oslo, og dermed gi det enkelte partimedlem taktiske og strategiske oppgaver;

- * å utvikle en bedre propaganda, først og fremst gjennom å gjøre Klassekampen til et bedre redskap i den politiske kampen vi fører i byen.

5.

Kunnskapene om forholdene i byen finnes i partiavdelingene, hos det enkelte partimedlem.

Arbeidet med "Oslo-analysen" må derfor drives i den enkelte partiavdeling, hver på sitt område. Dette vil bidra til å utløse krefter i avdelingene som idag ikke blir utnyttet. Det vil gi det jevne arbeidet perspektiver og motvirke oppløsningstendensene i Oslo-partiet.

6.

DS må samordne og drive dette arbeidet framover i kommende periode.

Det må lages konkrete bransjeanalyser, bygdelsanalyser og analyser av de offentlige sektorer og etater. Klasseanalysen må utdypes.

Til dette arbeidet trenger avdelingene hjelp og oppfølging. DS må avsette kader til dette, og "sekretariat-funksjonene" må styrkes. Arbeidet må vies stor oppmerksomhet i de kommende halvårsplaner.

7.

En viktig del av dette arbeidet vil være å reise viktige politiske og ideologiske spørsmål til debatt i partiet. Eksempler på slike motsigelser er:

- * Klasseteori: Hvilke klasser finnes i Oslo ? Trenger vi en ny definisjon av kjerneproletariatet ?

- * Forsvinner arbeiderklassen i byen ? Hvilken klasse er den ledende ?

- * Hva er kvinnes rolle i det nye klasse-mønsteret i byen ?

Det er en viktig oppgave for DS å sørge for at slike spørsmål blir stilt og diskutert i partiavdelingene.

8.

Omstillinga av Oslo stiller AKP(m-l) overfor en stor utfordring. Det er bare AKP(m-l) som kan utvikle en politikk som gjør det mulig for arbeiderklassen i byen å kjempe mot borgerskapets omstillingsprosess. Dette gir oss en historisk mulighet til å ta initiativet og gjøre gjennombrudd i oppslutningen rundt partiet i store deler av arbeiderklassen.

Et hovedelement i en generaltaktikk for byen vil være å utvikle en allsidig faglig taktikk som gjør dette mulig. Hele partiet, men først og fremst arbeidsplasslaga, må ta denne oppgava alvorlig. Faglig Utvalg må utvikles til et faglig-politisk taktisk og strategisk senter for arbeidet i fagbevegelsen i byen.

Videre er det nødvendig å proletarisere Oslo-partiet. Arbeiderklassens rolle som ledende klasse er ikke uttømt. Både i omstillingskampen og i spørsmålet om en sosialistisk revolusjon vil arbeiderklassen spille den avgjørende rollen.

HVORDAN SKAL VI STUDERE KAPITALISMEN ??

Jens T.

Etter å ha drevet studier av de konkrete forholdene i egen bransje over lengre tid, har det slått meg hvor lite kommunistene vet om de samfunnsmessige rammene de jobber under. Kameratene veit ikke hvem som eier bedriften de arbeider på, hvordan markedsforholdene utvikler seg, eller hvordan framtiden fortoner seg for bransjen eller bedriftene i byen.

Dette er rester av gamle ideer der studier av den konkrete norske virkeligheten hadde liten plass. det som opptok oss var klassikerstudier og politisk-ideologisk kamp om tenkinga til folk. Klassikerstudier og ideologisk forankring er sjølsagt det ene beinet vi må stå på. Det andre er den konkrete analysen av virkeligheten.

"Kapitalisme-diskusjonen" kommer i grevens tid. Omstillingsprosessen i næringslivet gjør den konkrete analysen livsnødvendig. Vi som jobber i industrien kan lære av holdninga til stoffet som preger enkelte kamerater som jobber på andre sektorer (eks. P.G. [redacted] - forsvarspolitik, Odd S. [redacted] - sosialpolitikk).

BETYDNINGA AV ANALYSEN

Jeg mener vi har følgende "motiv":

- vi ønsker å vite hvorfor ting er slik de er,
- vi ønsker å vite hvordan ting vil utvikle seg,
- vi ønsker å kjenne både fiender og venner bedre.

Dersom vi har en god forståelse av de samfunnsmessige forholdene kan vi stille riktigere paroler både for dagskampen og den langsiktige kampen. det gjør oss i stand til å spille en ledende rolle. I fagbevegelsen bør vi ta mål av oss til å ta initiativet fra sosialdemokratene bl.a. gjennom å ha en bedre og riktigere analyse av virkeligheten.

FINN KILDENE!

Egentlig er ikke jobben så vanskelig. Stoffmengden er nær sagt ubegrenset. Det gjelder bare å lete opp kildematerialet.

F.eks. finnes det statistikk over "alt" som skjer i landet. Det gjelder produksjonsvolum, folkemengde, antall bedrifter innenfor hver bransje osv.osv.

Statistikken kommer ut månedsvis, kvartalsvis eller på årsbasis. Den kommer for landet som helhet, for hvert fylke eller for hver kommune. All slik statistikk vil du få tilgang på gjennom å gå på nærmeste offentlige bibliotek.

HVA KAN VI BRUKE STATISTIKK TIL?

Statistikk kan brukes til å lage

oversikt over utviklinga innafor et spesielt felt. F.eks. kan du finne ut hvilken andel jern og metallbedriftene har av den totale sysselsettinga i fylket over de siste 10 år. Eller du kan finne ut kvinneandelen i offentlig sektor i kommunen. Osv.osv.

Hvis du lager en tabell eller kurve utfra de tallene du kommer fram til så har du utviklingstendensen: Peker kurven opp eller ned? Dette sier noe om framtida.

OFFENTLIGE UTREDNINGER

Offentlige utredninger, stortingsmeldinger, statsbudsjett osv. finner du også på biblioteket. Her kan du finne ut hva makta mener om din bransjes framtid, eller hva dem har tenkt å gjøre med veinettet i fylket ditt.

Statens jobb er å legge forholdene til rette for monopolkapitalen. Derfor vil du i offentlige dokumenter finne beskrivelser av de "rammebetingelser" vi jobber og lever under.

ÅRSMELDINGER

Bedriftenes årsrapporter gir viktige opplysninger om driften, regnskap, antall ansatte og framtidsplaner. Ikke minst viktig er den fotnoten som inneholder opplysninger om bedriftens eierandler i andre selskaper. Det opplyses også om hvem som er de største aksjonærene. Eieroversikten kan gi deg ideer om utviklingsmuligheter. Dersom f.eks. konkurrenten begynner å kjøpe opp aksjer, så kan det være et forvarsel om framtidig sammenheng.

Alle de store aksjeselskapene med respekt for seg sjøl gir ut årsrapporter i form av luksuriøse trykksaker. Disse kan bestilles av hvem som helst ved henvendelse til selskapet. Alle ansatte får den gjerne i posten. Leste de fjorårets beretning?

ØKONOMISKE TIDSSKRIFTER

Det gis ut flere økonomiske

tidsskrifter av og for borgerskapet i Norge. Sjøl har jeg hatt størst utbytte av "Økonomisk Rapport", som går for å være et "seriøst" blad. det inneholder bedrifts- og bransjeanalyser, intervju med næringslivstopper osv. Her finner du ut hva borgerskapet tenker om forskjellige tema til enhver tid.

"Kapital" som gis ut av Hegnar er mer preget av sladder og Fremskrittsparti-ideologi. Men også her finner du bedriftsanalyser osv. Og sladder kan være viktig nok, særlig hvis det er "din" direktør som blir kritisert!

Disse tidsskriftene finner du også på nærmeste bibliotek. det er ikke nødvendig å betale i dyre dommer for å tilegne seg kunnskap.

AVISLESING

Les næringslivs-sidene i Aftenposten! Klipp ut alt som står om din bedrift eller bransje. Les Handels- og Sjøfartstidende hver

gang noe er på gang. Ofte står nyhetene i avisene før de ansatte blir informert.

Lag ditt eget private klipperliv. Etter et par-tre år vil du ha oversikt over svært mye av det som skjer på "din" sektor.

BRUK MARXISMEN

Å framskaffe fakta er sjølsagt ikke alt. For det første vil vår viten alltid værebegrenset. Det gjelder derfor å ikke trekke for raske slutninger, en må være ydmyk i forhold til stoffet.

Men stoffet må også bearbejdes. Det må analyseres, vurderes. Her kommer marxismen inn. Vi må bruke det vi vet om klasseforhold og politisk økonomi til å kunne trekke riktige slutninger av det vi finner ut. Sjøl har jeg med en faretruende grad av sikkerhet kunnet forutsi bedriftsnedleggelse ol. Det finnes ikke noe mer spennende enn å forutsi framtida. Det er jo da det blir mulig å gjøre noe med det. Lykke til!

Innhold

TIL PARTIMEDLEMMENE I OSLO	av Reidar		s. 2
KLASSER OG KLASSEUTVIKLING I OSLO			
av Lando C		s. 5	
10-PUNKTSPROGRAM FOR ARBEIDET MED EI KLASSEANALYSE AV OSLO			
av Lando C		s. 14	
TESER OM ARBEIDERKLASSEN I OSLO			
av Reidar		s. 16	
FORSLAG TIL MÅLSETTINGER FOR UTBYGGING AV OSLO-PARTIET			
av Olav Th		s. 19	
FORSLAG TIL VEDTAK PÅ DISTRIKTMØTET OM ARBEIDET MED OSLO-ANALYSEN			
av Reidar		s. 21	
HVORDAN SKAL VI STUDERE KAPITALISMEN ?			
av Jens T	(Saksa fra TF, des.-85)		s. 22